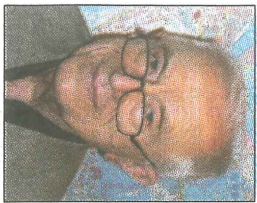

Godne uczczenie pamięci prezidenta Piotra Drzewieckiego

Prof. dr hab. Marian Marek Drozdowski
Instytut Historii PAN

Z inicjatywy powstałego 8 grudnia 1993 r. w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk – Komitetu Obywatelskiego pod kierownictwem Ewy Makiewicz-Cudny, prezes Naczelnej Organizacji Technicznej i Naczelnego redaktora „Przeglądu Technicznego” na dzień 2 marca br. o godz. 12.00 zaplanowano uroczystą odsłonięcia w ul. Mirowskiej popiersia Piotra Drzewieckiego, budowniczego II RP i wybitnego prezidenta Warszawy w latach 1917-1921. Popiersie na postumencie przygotowanym przez miasto wysoko spod dachu Andrzeja Fronczaka.

Kim był Piotr Drzewiecki?

Urodził się 29 maja 1865 r. w Warszawie. Ojciec jego Stanisław był kupcem warszawskiej Starówki. Matka Józefa pochodziła ze znanej rodziny warszawskiej Hinzów. W Warszawie ukończył Szkołę Reálną na Kanonii, a potem Instytut Technologiczny w Petersburgu, gdzie otrzymał w 1886 r. dyplom inżyniera technologa i zdobył medal za projekt młyna parowego.

Po powrocie do kraju pracował w kółku przedsiębiorstwach przemysłowych i był współwłaścicielem w 1898 r. Towarzystwa Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych Drzewiecki i Jeziorański Sp. Akc. Towarzystwo było szkołą techniki sanitarniej i wentylacji i wykształcało wielu fachowców tej branży. W 1904 r. Drzewiecki odwiedził Stany Zjednoczone w związku z międzynarodową wystawą w St. Louis (oraz igrzyskami olimpijskimi przy okazji), eksponującą najnowsze osiągnięcia techniczne w dziedzinie ciepłownictwa i wentylacji, które starał się upowszechnić w Polsce.

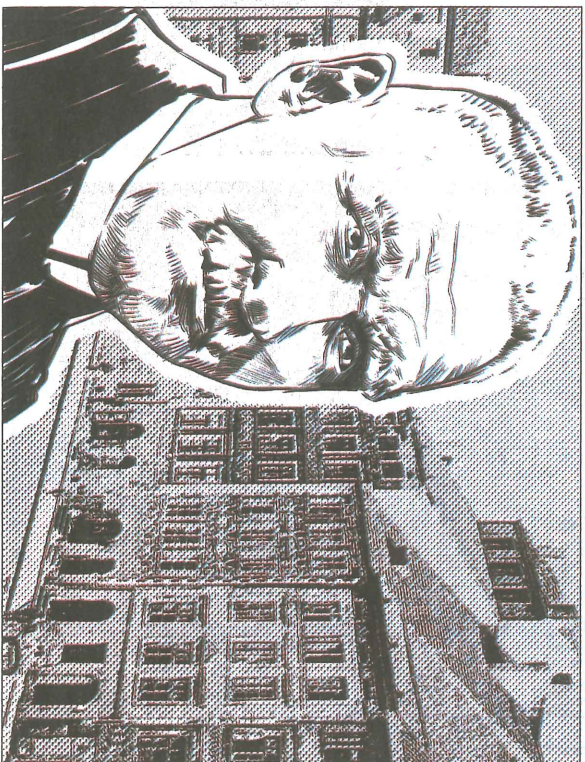
W 1907 r. zakrzył z Karolem Rose z Berlina ogólnoeuropejską firmę, opartą na amerykańskim systemie regulacji temperatury. Wybuch wojny w 1914 r. doprowadził do likwidacji firmy z dużymi stratami dla jej twórców, podobnie jak zakłady one z przysięgłymi w 1911 r. przedsiębiorstwa „Urządzeń ogniowat-

nych dla plynów iatwopalnych”, obsługującego szeroki rynek rosyjski. Będąc członkiem Komitetu Obywatelskiego Warszawy od 1914 roku, Drzewiecki, jako jego wiceprezident, skonstruował się na lokalnej tematyce warszawskiej, przejmując od października 1917 r. do października 1921 r. funkcję prezidenta Warszawy.

W tym czasie z myślą o państwowości polskiej doprowadził na Radzie Miejskiej Warszawy, wybranej 14 lipca 1916, do wspólnej uchwały Komitetu Narodowego, skupiającego radnych o orientacji narodowo-demokratycznej i Komitetu Demokratycznego, skupiającego radnych o orientacji liberalno-liberalnej. W tym celu przypominały staranne organizowane w Warszawie, z jego inicjatywy, rocznice uchwalenia Konstytucji 3 maja, Instytucji Kosciuszki, 100-lecia śmierci jej Naczelnika, komitery obywatelskie powiatu Ignacego Paderewskiego i powrotu z Francji Armii Polskiej pod dowództwem gen. Józefa Hallera. 18 maja 1920 r. był organizatorem uroczystego powitania Józefa Piłsudskiego (od 12 listopada honorowego obywatela Warszawy), prowadzącego spod Kłopoty inicjatora i współtwórcy sojuszu politycznego i wojłkowego Polski z Ukrainą, Republiką Ludową pod kierownictwem atamana Semena Petlury. Dla rozbudowania ukraińskiej Misji Wojskowej i Politycznej i liczonej grupy uchodźców z Ukrainy Drzewiecki zorganizował w 1920 r. w Warszawie Centralny Komitet Ukraiński. Z gospodarczego punktu widzenia celem ogólnokrajowym służby także dokonania Drzewieckiego jako:

- uruchomienie w Chrzanowie, przy wsparciu Banku Handlowego, Pierwszej Fabryki Lokomotyw w 1920 roku;
- w sytuacji wielkich trudności startowowych aprowizacyjnych, wykorzystywanych bardzo często w ruchu strajkowym przez komunistów, paraliżowanie ich działań w skali warszawskiej i ogólnokrajowej przez Samopomoc Społeczną z siedzibą w Stowarzyszeniu Techników przy ul. Szkiełnego 3, którego był energicznym prezesem. Członkowie Stowarzyszenia zastępowali strajkujących robotników i na apel Drzewieckiego aktywnie nabywali obligacje Pożyczki Odrodzenia Polski.

- Istotne znaczenie dla inwestycji miejskich w skali krajowej miał Polski Bank Komunalny SA, powołany z inicjatywy Drzewieckiego i związki samorządu terytorialnego w 1919 r. Bank wypuścił 6 emisji komunalnych na sumę 45 mln zł. Celem ogólnokrajowym służby była hożona przez Drzewieckiego Liga Prac-

cy i jej liczne opracowania, często jego autorstwa i powstały dzięki niej Instytut Naukowej Organizacji Pracy.

- Powołany przez Drzewieckiego 2 lutego 1923 r. Polski Komitet Normalizacyjny, wydający normy techniczne i materiały, pozwolił na zaoszczędzenie miliardów złotych.

- Od 1933 r. Drzewiecki był prezesem Polskiego Związku Metalowego, do którego należało w 1938 roku 360 fabryk zatrudniających 70 tys. pracowników. Związek ten, za jego kadencji, brał aktywny udział w rozbudowie przemysłu metalowego na Górnym Śląsku, w Poznaniu i Warszawskim oraz Centralnym Okręgu Przemysłowym, propagując nowoczesną technologię i organizację.

Co Warszawa zawdzięcza Piotrowi Drzewieckiemu?

- Przede wszystkim powstanie kilku tysięcy nowych miejsc pracy w fabrykach, którym kierował i których powstanie inspirował.

- Ratowanie od wywózki do Niemiec w latach 1915-1918 tysięcy robotników, a także od bezdomności, głodu, zimy, braku opieki społecznej przez działalność liczonej Komisji Warszawskiego Komitetu Obywatelskiego i Zarządu Miejskiego.

- Toskę o stan edukacji publicznej poprzez uruchomienie licznych kursów walki z analfabetyzmem, wprowadzenie obowiązkowego na poziomie elementarnym, uruchomienie Wyższej Kursów Naukowych i Wolnej Szkoły Polskiej. Uwarł on również w 1915 r. Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej oraz zawodowych i średnich szkół stołecznych. A wczesniej w Szkole Mechanicznej-Technicznej H. Wawelbrga i S. Romagała ona w popularyzowaniu na

teranda, przeniesionej do własnego gmachu przy ul. Mokotowskiej 4/5, w latach 1898-1902, miał wykłady z mechaniki stosowanej. 26 lutego 1920 r. Drzewiecki był założycielem Akademii Nauk Technicznych i członkiem czynnym Wydziału Nauk Mechanicznych. Jej prezesem Akademii był prof. Gabriel Narutowicz.

- Drzewiecki wspólnie ze swymi współpracownikami z Zarządu Miasta, specjalnie powołaną Komisją i Kółtem Architektów Warszawskich, pracował nad integracją z centrum miasta przedmieść złączonych z Warszawą – formalną decyzją z 8 kwietnia 1916 r. Po rezygnacji z prezydentury warszawskiej kierował od 1928 r. Komitetem Rozbudowy Warszawy i Komisją Planu Regionalnego od 1930 do 1937 roku, zyskując wysokie uznanie prezidenta Stefana Starzyńskiego.

- Jako prezydent Warszawy Drzewiecki dbał o wysoki jej prestiż jako stolicy Rzeczypospolitej w czasie walk o granice Rzeczypospolitej. W listopadzie 1918 w czasie walk o Lwów i Galicję Wschodnią z Ukrainami i w sierpniu 1920 r. w czasie walk z bolszewikami wspierał finansowo ochotników z Warszawy (głównie młodzieńcy), biorących udział w walkach o to miasto i region. W czasie zajmowania Pomorza Gdańskiego przez Armie Pomorską gen. Józefa Hallera wybrał się z delegacją warszawską do Torunia, by zaproponować pomoc Warszawie w zorganizowaniu administracji samorządowej na terenach odzyskanych. W lipcu 1920 r. po powołaniu Armii Ochotniczej gen. J. Hallera Rada Miasta 8 lipca wyasygnowała 5 mln marek na jej potrzeby i 2 mln marek na potrzeby Czterwonnego Krzyża. Pomagała ona w popularyzowaniu na

Ladniej w Warszawie z uchwałą krajobrazową

Stoleczny ratusz przedstawił projekt uchwały krajobrazowej dla Warszawy, która pomoże uporządkować przestrzeń miasta. Głos w sprawie m. in. reklam, szklądów, młdej architektury czy ogrodzeń mogą zabierać również mieszkanki i mieszkańcy stolicy podczas konsultacji społecznych, które trwają do 31 marca.

Pierwszy raz projekt uchwały zaprezentowany został w 2017 roku i wzbudził wówczas wielkie zainteresowanie opinii publicznej. W 2018 roku zakwalifikowany do publicznego wglądu w trybie ustawowym. Po rozpatrzeniu uwag projekt trafił do Rady m.st. Warszawy. 16 stycznia 2020 roku radni niemal jednogłośnie przyjęli dokument – uchwałę uchylającą jednokrotnie mazaowiecki. O jej dalszych losach rozstrzygnęły sądy administracyjne kolejnych instancji. Proces ten trwał dwa lata. Po orzeczeniu sądów Miasto Stołeczne Warszawa zostało zobowiązane do po-

nownego uzgodnienia i wykończenia dokumentu.

- Prezentujemy projekt uchwały krajobrazowej po raz trzeci. Wiem, że to ostatni już rozdział w długiej historii starania o miejsce tego dokumentu w życiu – mówi Michał Olszewski, zastępca prezydenta m.st. Warszawy.
- Po rozpatrzeniu uwag mieszkanków, uchwała musi zostać ostatecznie zaakceptowana przez radnych. Jej zapisy popartą jakoś przestrzeń stolicy – wypłyną na esetykę m.in. ograniczając chaos reklamowy.

Co zmienić uchwała?

- W prezentowanym dokumencie staraliśmy się zachować zasadnicze założenia z poprzednich odsłon projektu uchwały krajobrazowej – mówi Wojciech Wagner, zastępca dyrektora Biura Architektury i Planowania Przestrzennego m.st. Warszawy.
- Projekt uchwały krajobrazowej przewidywał m.in.:
 - zasadnicze ograniczenie liczby i dopuszczalnych formatów nośników reklamowych, odpo-

wiednio do charakteru urbanistycznego poszczególnych ciągów ulicznych;

- uporządkowanie lokalizacji i skali szklądów, szczególnie na elewacjach budynków, w obrębie tzw. pola szklądowego;
- wprowadzenie obowiązkowego dostosowania istniejących nośników reklamowych i szklądów do nowych przepisów;
- wykluczenie budowy ogrodzeń z najbardziej rażącej widzialności materiałów, ograniczenie wysokości ogrodzeń oraz

ustanowienie minimalnych zakresów tzw. przezierności;

- wykluczenie grodzienia osiedli modernistycznych i okraszenie maksymalnej rozpiętość terenów grodzonych na nowych osiedlach mieszkaniowych;
- ujednolicenie obiektów małej architektury na terenach publicznych w zakresie kolorystyki i wykorzystywanych materiałów.

W porównaniu do tekstu uchwalonego w 2020 r. projekt wprowadza szereg zmian. Część z nich wynika z rozstrzygnięć

które zapadły w wyroku NSA w grudniu 2021 r. Dlatego wykreślone zostały z zapisów projektu uchwały określenia liczby nośników reklamowych na nieruchomościach, a także regulacje dotyczące tablic urzędowych oraz elementów wygradzających jezdnie.

- Poszerziliśmy również dotychczas granice małego formatu nośników reklamowych, dopuściliśmy ich stosowanie na niektórych urządzeniach technicznych i obiektach małej architektury oraz formach nośników dla poszczególnych ciągów ulicznych – dodaje Wojciech Wagner.

Konsultacje i uwagi

Projekt uchwały oraz przewodnik po jego najważniejszych zapisach dostępny jest na stronie architektura.um.warszawa.pl. Uwagi do dokumentu może zgłaszać każdy – zarówno za pomocą specjalnego formularza, jaki w formie maila na adres: krajobrazowa@um.warszawa.pl. Uwagi można przesyłać do 31 marca 2023 r.

Mozna również wziąć udział w konsultacjach:

- Podczas spotkania online – 7 marca (wtorek) o godz. 17:30, -na YouTube – możesz oglądać spotkanie i dyskutować na czacie;
- na platformie ZOOM – możesz zabierać głos w dyskusji z innymi i widzieć. Jeśli chcesz skorzystać z tej opcji, napisz na: dialo-gwplanowaniu@um.warszawa.pl. Link do spotkania oraz instrukcję otrzymasz w mailu zwrotnym.
- w czasie dzwunu w ZODIAKU Warszawskim Pawilonie Architektury.
- 9 marca (czwartek), w godz. 16:00-19:00;
- 13 marca (poniedziałek), w godz. 16:00-19:00;
- Podczas dzwunu telefonicznego pod numerem: 22 325 81 08, w środy: 1. 8 i 15 marca, w godz. 13:00-16:00.

Z projektem uchwały można się także zapoznać również w Biurze Architektury i Planowania Przestrzennego, Al. Jerzego Linoskiego 44, poziom -1, wejście od Wydziału Obsługi Mieszkańców, pon.-pt., godz. 8-16.

Konsultacje społeczne trwają do 31 marca 2023 r. **11**

